

Борис Манжела

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА НАЦІОНАЛЬНОГО БЕЗПАМ'ЯТСТВА

*Свою Україну любить...
За неї Господа молить.*

Т. Шевченко

Збираючи краєзнавчий матеріал про перебування Т. Г. Шевченка на Полтавщині, я, як член Всеукраїнської комісії з підготовки до 200-літнього ювілею Великого Кобзаря, якось завітав до залізничної станції Хорол. Охайний і добротновідремонтований за часів міністра Укрзалізниці Кирпи вокзал радує очі. У залі очікування оформлена потрібна інформація для пасажирів, серед якої виділяється стенд «Історичної довідки» про цей населений пункт славного куточка самого серця України.

Читаємо: «У різні роки Хорольщину відвідали цар Петро I, російський фельдмаршал Шереметєв, князь Потьомкін та інші». От тобі й на – справжнє колінкування перед іноземними «сатрапами», які залишили свій явно кривавий слід на цій благодатній землі та в історії козацької Гетьманщини. І хто ж це таке придумав – прославляти самодержавця та його вірних посіпак, які до ноги вирізали Батурина, загатили Сулу козацькими тілами, знищили колиску козацтва – Запорозьку Січ? Чи, може, за 350-річну неволю виробився в декого такий собі генотип Івана Безродного й національного безпам'ятства? Мабуть, тому й стоять у Полтаві пам'ятники слави російської зброї та пам'ятники європейським шведам, але жодного – українському козацтву... Як не змогли інтегруватися за часів гетьманства Мазепи до європейської співдружності, так не можемо це зробити й зараз – міцно тримає нас за горло північний сусід.

Ну, та Бог з тією набридлою політикою. Хай їй грець! Нас цікавить лише краєзнавство... Але чому забули написати, що Хорол неодно-

разово відвідував геніальний поет і художник Тарас Шевченко. Чи та «Історична довідка», яка йшла «з Києва до Хорола, й черевички свої попорола», забула всесвітньо відомі імена не лише Шевченка, Глібова, а й російських поетів Пушкіна та Жуковського?!

Дивно, що цей край пишається маловідомим поетом Аркадієм Родзянком, про якого в «Щоденнику» Т. Шевченко згадує доволі скептично: «...так надоел своей глупой эстетикой и малороссийскими грязнейшими и глупейшими стихами, что я убежал к его брату Платону, к его ближайшему соседу и, как водится, злейшему врагу. Я забыл даже, что я виделся когда-то с этим сальным стихоплётом». Але «Історична довідка» стверджує протилежне – Хорольщина ним «пишається». Не Шевченком, якого навіть не згадано, а Родзянком, якому Кобзар дав таку нищівну характеристику.

Уводить в оману читачів навіть такий солідний довідник, як енциклопедичний збірник «Полтавщина», у якому автори стверджують, що 22 липня 1845 року Т. Шевченко на Ільїнському ярмарку в Ромні познайомився з тим-таки Аркадієм Родзянком і разом з ним виїхав до Веселого Подолу. Тут він провів кілька днів, намалював портрет поміщицького сина Г. Родзянки. З Веселого Подолу виїжджав у розташовані поблизу села Вишняки, Платонівку (бо жив у брата Платона), Зайчинці, а також у Хорол (про що «Історична довідка» навіть не згадує), де описав історичні пам'ятки в «Археологічних нотатках». Свідчення про це є в повісті «Наймичка», у «Щоденнику». Справді, Т. Шевченко три дні

ковтав пилюку в Ромні на тому «торжищі», де й познайомився «с одним из бесчисленных членов фамилии Родзянки. И на третий день моего пребывания в Ромни с неименованным Родзянкою выехал из этого омота на Ромадановский шлях...» («Щоденник»). Але цим неназваним по імені членом сім'ї Родзянок був саме Платон, який на той час обіймав посаду Хорольського предводителя дворянства та проживав у Платонівці поблизу Веселого Подолу, до якого і втік Кобзар від Аркадія Родзянки. Тепер усе стає на свої місця... І не три дні гостював поет в Аркадія, як стверджує названий довідник, а всього кілька годин. Про це, знову ж таки, красномовно свідчить поет у «Щоденнику»: «Я, например, Аркадия Родзянку видел всего один раз и то случайно, в 1845 году в его деревне Весёлый Подол, и он мне в несколько часов так надоел, что

я убежал к его брату Платону», з яким приїхав із Ромна. Про це йдеться і в листі Т. Шевченка до самого А. Родзянки від 23 жовтня 1845 року з Миргорода, коли він просить повернути йому зошит із віршами, який забув у кімнаті, з якої так поспішно «виїхав»: «...из которой я бежал, на полке забыл я тетрадь». Там же повідомляє, що «страшно застудился, едучи с Хорола».

Але про це не згадує «Історична довідка» станції Хорол, а славна козацька братія Хорольщини «мовчить собі, витріщивши очі», читаючи про царя та його поплічників.

А жаль, бо цього, зокрема, якраз і вимагає 200-літній ювілей Великого Кобзаря – день за днем відтворити перебування його на нашій славній Полтавщині. Місцеві краєзнавці-шевченкознавці цьому повинні прислужитися найбільшою мірою.

